

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE İLETİŞİM: İLKÖĞRETİMDE METAFORİK ANALİZ*

COMMUNICATOR IN EDUCATIONAL INSTITUTES; METAPHORIC ANALYSIS AT PRIMARY LEVEL

Leyla AYDEMİR**

Tuba TEKİN***

ÖZ: İletişimde metaforlar, önemli bir araç işlevi görürler. Kişinin hedeflediği kişi ya da kişilere zihnindeki daha iyi aktarabilmesini ve anlatımda istediği hedefe ulaşmasını kolaylaştırır. Bu araştırmanın amacı, öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki iletişim becerilerinin ve etkin iletişimin varlığına yönelik algıların metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Samsun ilinin bir Vakıf İlköğretim Okulunda öğrenim görmekte olan dördüncü sınıf öğrencileri (n: 40) ve aynı kurumda çalışan öğretmenler (n: 40) oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada araştırma grubuna “Hazine Sandığı” tekniği uygulanmıştır: İçerisi çeşitli nesnelere (anahtarlık, kilit, düğme, makas, vb.) doldurulmuş bir kutu (hazine sandığı) hazırlanmış ve araştırma grubu bireylerine kutunun içerisinden, öğretmen, veli ve öğrencileri temsil eden nesnelere seçmesi istenmiştir. Daha sonra bu nesnelere konumlandırılması istenmiştir. Denekler metaforlarını konumlandırırken “Öğretmen/ öğrenci/ veli/ okul için seçmiş olduğum nesne, ... gibidir.” “Bu nesneyi sebeple seçtim” şeklindeki cümleler “Neden bu nesneyi seçtin?” sorusu sorularak tamamlanmıştır. Araştırma sonunda deneklerin cevapları gruplandırılarak cinsiyet faktörüne göre analiz edilmiştir.

Çalışma sonunda elde edilen metafor seçimleri ve konumlandırmaları bir bütün olarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak, öğretmen-veli iletişim becerilerinin öğrencilerce yetersiz algılandığı görülmektedir. Aynı şekilde öğretmenler, öğrenciler ile etkin bir iletişime sahip olduklarını düşünürken, öğrencileri bu iletişimin güçlü olmadığı görüşüne sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, iletişim, ilköğretim, öğrenciler

ABSTRACT: The main core of the thesis is to analyse the perceptions of students, teachers and parents related to the communicational term via metaphors. It is aimed to analyse this process with 40 teachers and students of the 4th grades of a college of foundation in Samsun. While the metaphor analysis, Holger Lindemann (2015) “Die große Metaphern-Schatzkiste” technique has been applied to the participants. A treasure chest with a variation of nesnects is prepared for the metaphoric application. A subject is requested to choose some nesnects from the chest via associating them with the individuals or the institutions as well as to order them on a card-

*. Bu makale, birinci yazarın danışmanlığında ikinci yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. - Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü/Trabzon - leylaaydemir@ktu.edu.tr

*** tuba.tekin@gmx.net

board. The target is to determine the subjects' ideas, perceptions, behaviours and values of communication into their subconscious mind.

As a result of the study, the data obtained are analyzed and are systematically reviewed. Some of the results are remarkable; "The students are affected by the interest and sensitivity to their education of their teacher", "The school is mysterious for the students", "Teachers think that parents are very fragile and tender", "Teachers are inexhaustible in education". Although research into the communication between teachers and parents is friendly and meaningful, students conclude that this communication is inadequate. Contrarily, teachers perceived the communication with the pupils sufficient, but for the students, this communication is felt as inadequate. In conclusion, it is advised that the students determined that to work as a team with their teachers, to succeed in their education.

Keywords: Metaphor, communication, primary school, students

Giriş

İletişim, insanlar arasında gerçekleşen bir tür duygu ve düşünce alışverişidir (Cüceloğlu, 1999). Dolaylı veya doğrudan sosyal çevresiyle etkileşim halinde bulunan insan için iletişim olmazsa olmazdır. Ailelerinden sonra farklı sosyal çevrelere katılan çocuklar, okula başlayarak diğer insanlarla iletişim kurmaya ve geliştirmeye başlarlar. Bu süreçte insanların farklı düşünce ve fikirlere sahip olduklarını keşfederler.

Etkin iletişim, kişinin yalnızca sosyal değil, aynı zamanda eğitim hayatında da önemli rol oynamaktadır (Nünning ve Zierold, 2008; Demiray, 2008; Ergin, 2008) ve bu becerinin sistemli bir şekilde geliştirilmesinde öğretmen önemli bir unsurdur. Öğretmenin çocuk ile kurduğu iletişim, çocuğun eğitim sürecinde karşılaşılabilecek problemlerin tespit ve çözümüne, yeteneklerinin keşfine, hayatı anlama ve adapte olma sürecine, sosyal ilişkileri yorumlayabilmesi ve kendini anlatabilmesine katkı sağlaması adına önemlidir. Öğrencinin sosyal çevresine karşı kendini rahat ve özgürce ifade edebilmesi, gönül rahatlığıyla soru sorabilmesi ve duygularını dile getirebilmesi, hem eğitim hem de özel hayatında sağlıklı iletişim kurabilmesi için gereklidir. Duygu ve düşüncelerini rahatlıkla dile getiremeyen öğrencilerin, çevrelerini anlamaları güçleştiği gibi, sağlıklı iletişim kurmaları da bir hayli zor olmaktadır. Öğretmenin samimiyeti, rahat bir sınıf ortamı sağlaması, öğrencileri motive etmesi ve cesaretlendirmesi de bu süreçte çok önemlidir. Öğretmenin öğrenci ile kurduğu etkin iletişim, öğrenciyi tanımasını, öğrencinin sahip olduğu problem, zorluk, değişme ya da gelişmeleri fark edilmesini ve ona nasıl bir destek verilmesi gerektiğine yönelik yönlendirici olacaktır.

Öğretmen-öğrenci ilişkisi, velinin aktif katılımıyla daha da verimli bir hale gelmektedir. Velinin, öğrencinin öğretmenleriyle iletişim halinde olması ve çocuğun okul içerisindeki durumu hakkında bilgi edinmesi, okul ve ev arasında sağlıklı bir iletişim bağı kurarak öğretmen ile çocuğun eğitiminde ortak tutum ve davranışlar sergilemesi, öğrenciyi çelişkili

davranışlar içerisinde bırakmamaları bakımından çocuğun eğitiminde kaliteyi artırıcı nitelik taşır.

Metaforlar iletişimde önemli bir araç işlevi görürler. Kişinin hedeflediği kişi ya da kişilere zihnindeki daha iyi aktarabilmesini ve anlatımda istediği hedefe ulaşmasını kolaylaştırır. Soyut ve anlatması zor fikir, duygu ve durumlar metaforlarla somutlaşır (Jacobs ve Heracleous, 2006), söylenmek istenilen daha az sözcük ile ve daha vurgulu bir biçimde söylenebilir. Başka bir deyişle, metaforlar daha az sözcükle güçlü bir anlatım imkanı sunarlar. Dolayısıyla metafor kullanan aynı zamanda yaratıcı düşünmeye, hayal etmeye dili farklı yönleriyle kullanmaya yönelmektedir. Bu bakımdan, bireylerin duygu, düşünce ve yaşantılarını tanımlamalarında metaforlardan kaçınmaları düşünülemez (Girmen, 2007).

Bilimsel çalışmalarda metaforlar, iletişimde olan hataları inceleyerek çözüm yolları oluşturmak amacıyla kullanılmaktadır. Metaforlar aracılığıyla, bireyin bilinçaltında yatan düşünce ve sorunlarını dışarıya aktarması sağlanmaktadır. Çünkü metaforlar, herhangi bir konu hakkında insanların ne düşündüklerini ifade edebilmeleri için konuya farklı bakış açılarından yaklaşabilmelerine imkân sağlamaktadır (Morgan, 1998; Kendall ve Kendall, 1993; Sevim, Veyis ve Kınay, 2012; Ben-Peretz, Mendelson, N. ve Kron, F.W. 2003).

1. Literatür

Metafor, “bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak” günümüz eğitimcilerinin dikkatini oldukça yoğun bir şekilde çekmektedir (Arslan & Bayrakçı, 2006: 103). Literatürün zengin yapısı metaforların gücünü ve konuşmanın diğer figürlerinin davranışlara etki etmesini, tutumların şekil almasını ve örgüt hakkında olumlu ya da olumsuz bir imaj oluşumunu sağlar (Hogler vd., 2008). Metaforların bu özellikleri tüm dünyada olduğu gibi son yıllarda ülkemizde de özellikle eğitim araştırmalarında kullanılmalarına sebep olmuştur (Bredeson, 1988).

Literatüre bakıldığında metaforların, eğitim biliminin bir çok alanında kullanıldığı görülmektedir (Forceville, 2002; Guerrero ve Villamil, 2002; Arslan ve Bayrakçı, 2006; Saban ve vd., 2006; Öztürk, 2007; Cerit, 2008; Shaw ve ark., 2008; Saban, 2008; Saban, 2009; Botha, 2009; Töremen ve Döş, 2009; Aydın ve Ünalı, 2010; Çapan, 2010; Döş, 2010; Şeyihoğlu ve Gencer, 2011; Yıldırım ve ark., 2011; Kaya, 2011; Şirin vd., 2012; Nalçacı, ve Bektaş, 2012; Koç 2014, Ekici, Baş ve Kızılkaya, 2017).

Ağırlıklı olarak, sosyal ortamdaki faaliyetlere rehberlik etme, inanç, tutum ve değerlerin şekillenmesini, eğitim ve öğretim gibi süreçlerin işleyişini anlama amacıyla metaforlar (Çelikten, 2006), ağırlıklı olarak okul kurumuna (Balci, 2008), öğretmen (Oğuz, 2009; Cerit, 2008; Sezgin, Koşar, Koşar ve Er, 2017), müdür gibi eğitimcilere (Inbar,1996; Saban, 2004),

yaratıcı düşünce, planlama, öğrenme (Arslan ve Bayrakçı, 2006) eğitim gibi kavramlara (Öztürk, 2007), özel eğitime (Uçuş, 2016) ya da çeşitli ders (Kalyoncu, 2013) ve meslek gruplarına (Ocak, Gündüz, 2006; Yılmaz, Göçen, Yılmaz, 2013) yönelik çalışmalarda kullanılmıştır.

Açıkça görüleceği üzere, öğretmen, öğrenci, öğrenme, öğretme, bilgi, okul vb. kavramlara ilişkin ulusal ve uluslararası literatürde birçok çalışma bulunmasına karşın, özellikle ülkemizde ilkokul öğrencilerinin öğretmen ve veli ile olan iletişimine yönelik çalışmalara çok fazla rastlanmamaktadır. Mevcut çalışmalar daha çok okul yöneticilerine (Yalçın, Erginer, 2012, Şahin, Tüzel 2014), yazma ve öğrenme sürecine (Kırmızı, Çelik, 2015) yöneliktir.

Metaforik imajları araştırmak, öğretmenlerin sınıfta sahip olduğu roller, öğrenciler ve eğitimle ilgili inançları ve varsayımlarının altında yatanları ortaya çıkarmak için kullanılan bir yöntemdir (Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003). İlköğretim, bireylerin yetiştirilmelerinde ileriki yaşamlarının şekillenmesinde önemli katkıya sahip olan ve eğitim sürecinin ilk basamağı olması nedeniyle de bütün eğitim hayatının temelini oluşturan bir öğretim kademesidir. Bu öğretim sürecinde öğrencilerin karşılaştıkları eğitim ortamlarının düzenlenmesinden sorumlu ve öğrencilerin genel olarak kendilerine model aldığı öğretmenler, bu sürecin en az veliler kadar önemli bir ögesidir. Öğrenci ve veli arasındaki iletişimin metaforik analizinin alan yazına katkı sağlaması düşünülmektedir.

Araştırmanın amacına uygun olarak çalışmada aşağıdaki sorulara cevap verilmektedir:

- Deneklerin okul, öğretmen, öğrenci, veli kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Deneklerin okul, öğretmen, öğrenci, veli ilişkisinde kendilerini ve diğerlerini nasıl konumlandırmaktadırlar?
- Deneklerin öğrenci ve öğretmen arasındaki etkin iletişime yönelik metafor seçiminde cinsiyete dayalı farklılıklar nelerdir?
- Deneklerin gözünde öğrenci-öğretmen-veli arası iletişim yeterli midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli ve Aracı

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden mecazlar yoluyla nitel veri toplama tekniği kullanılmıştır. Mecazlar, betimleme amacıyla kullanılmış olup olan durum, olgu ya da olay var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışma sonunda öğrenci ve öğretmen gözünde etkin iletişimin varlığına ve faydalarına ilişkin görüşlerinden hareket ederek uygulamada var olan sorunlara odaklanılmış ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Veri toplama aracı olarak Holger Lindemann'ın Hazine Sandığı (Die große Metaphern-Schatzkiste) kullanılmıştır (2015). Bu somut metafor araştırma tekniğinin uygulaması için, içerisinde çeşitli nesnelere (anahtarlık, kilit, düğme, makas, vb.) doldurulmuş bir kutu (hazine sandığı) hazırlanmıştır. Denek bireylerden kurum veya şahısları simgeleyen nesnelere kutunun içerisinden seçmesi istenmiştir. Seçilen nesnelere konumlandırılması istenmiştir. "Öğretmen, öğrenci, veli, okul için seçmiş olduğun nesne... gibidir." Neden bu nesneyi seçtin?" sorusu ile "Bu nesneyi sebeple seçtim" cümlesi tamamlanmıştır. Deneklerin metafor seçimleri ve cevapları gruplandırılarak cinsiyet değişkenine dayalı değerlendirilmiştir.

Kız ve erkek deneklere farklı nesnelere oluşan iki ayrı hazine sandığı hazırlanmıştır. Erkeklerin sandığında bulunan nesnelere: (Sarı, yeşil, kırmızı, mavi, siyah) küçük şempanze, (sarı, siyah, kırmızı, mavi uçlu) iğne, lego adam, dinazor, top, ampul, civata, makas, (kırmızı, sarı) zar, tır, araba, (kırmızı, yeşil, sarı, mavi, siyah, turuncu) çakmak, kilit, (çoklu, nallı, spor, tekli, küçük) anahtar, bayrak, silahlı asker, telsiz, el bombası, (yeşil, sarı) taş.

Kadınların sandığında bulunan nesnelere: (siyah, mavi, kırmızı, yeşil, turuncu, sarı) kalem, sol anahtar, kelebek, yüzük, şirin nesne, törpü, siyah toka, (sarı, kırmızı) anahtarlık, (siyah, beyaz, mavi, kırmızı) düğme, (siyah, beyaz, mavi, sarı) taş, (yeşil, kırmızı, beyaz, mavi, siyah) ip.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim- öğretim yılında Samsun'un bir Vakıf İlköğretim Okulunda öğrenim görmekte olan dördüncü sınıf öğrencileri (n:40) ve aynı kurumda çalışmakta olan öğretmenler (n:40) oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması süreci; metaforların seçilmesi, konumlandırılması ve neden sahip oldukları nesnelere seçmiş olduklarına yönelik soruyu cevaplama aşamalarını kapsamaktadır.

Kız ve erkekler için ayrı ayrı oluşturulmuş hazine sandığının içerisine farklı renk ve biçimlerde çeşitli nesnelere konulmuştur. Metafor olarak her nesnenin denek tarafından farkı anlamlar yüklü olduğu göz önünde bulundurulmuş, deneklere nesnelere ne anlama geldiğini sorulmuştur. Bulgular kısmında deneklerin seçmiş oldukları metaforlar, niçin seçmiş olduklarına dair verdikleri cevaplar ve metaforların konumlandırılmaları ayrı ayrı ve sonuç kısmında bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

2.4. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği ile İlgili Önlemler

Araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla, araştırma sürecinin her anının takibi sağlanmış, araştırmacı tarafından çalışma grubuna gerekli

bilgiler verilmiş, araştırmanın raporlanması aşamasında katılımcı cevapları olduğu gibi kullanılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği ile ilgili olarak, elde edilen metaforların belirlenen kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini ortaya koyabilmek amacıyla iki uzman görüşüne başvurulmuş, uzmanların görüşlerinin %92 düzeyinde uyumlu (güvenirlik) olduğu görülmüştür.

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan araştırma 2014-2015 eğitim ve öğretim yılı ve Samsun'un bir vakıf ilköğretim öğrenci ve öğretmenleri ile sınırlıdır. Çalışmada kullanılan metaforlar kız ve erkek öğrenciler için ayrı ayrı ve sınırlı sayıda seçilmiştir. Hazine sandıkları içerisinde bulunan nesnelere dışında farklı nesnelere kullanılmaması çalışmanın bir diğer sınırlılığını oluşturmaktadır.

Öğrenci, öğretmen ve veli arasındaki ilişki yalnızca öğrenci ve öğretmen bakış açısıyla değerlendirilmiş veli bu sürece dâhil edilmemiştir.

3. Bulgular

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, nesnelere yüklenen anlamların ya da benzetmelerin genel olarak kabul görülen anlamdan farklılık gösterdiği ve bazı metaforlara denekler tarafından farklı anlamlar yüklendiği görülmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma grubunun metafor seçimleri, metafor konumlandırmaları aynı zamanda "Neden bu nesneyi seçtin?" ve "Nesneleri neden bu şekilde konumlandırdın?" sorularına vermiş oldukları cevaplar değerlendirilmiştir.

Metafor Seçimine İlişkin Bulgular

Çalışmanın ilk aşamasında, çalışma grubundan metafor seçiminde bulunmaları istenmiş. Seçmiş oldukları metaforlar ve frekans dağılımları (f) tablolarda sunulmuştur.

3.1. Erkek Öğrencilerin Seçmiş oldukları Metaforlar

Erkek öğrencilerin okulu simgeleyen metaforlara bakıldığında, yüksek oranda ampul, top ve tekli anahtar seçmiş oldukları görülmektedir. Düşük oranda seçilen nesnelere; şempanze, kırmızı zar, tır, küçük anahtar ve sarı taştır. Erkek öğrencilerin seçtikleri metaforlar, okulu üretken, zihinleri ve çevreyi bilinçlendiren bir yer olarak gördüklerini göstermektedir. Okul, öğrenciler için bir yandan büyüklüğü simgelemekte, diğer yandan öğrenciler için sıcak ve samimiyetten uzak bir yer olarak görülmektedir. Seçilmemiş olan nesnelere (lego adam, civata, makas, arabaların tümü, çakmak, çoklu ve nallı anahtar, silahlı asker ve el bombası) okulun öğrenciler için geçici bir yer olarak görülmediğini, aksine bir süreklilik (arabalar) arz ettiğini göstermektedir. Denekler okulun zaman zaman okulda sıkıcı olduğunu düşünseler de, mutsuzluk verici, bunaltıcı, yıpratıcı olarak görmemektedir (metal objeler, ör. makas, civata).

Öğretmeni sembolize etmekte en çok; lego adam (f:4), yeşil taş (f:4), ampul (f:3), makas (f:3) ve silahlı asker (f: 3) tercih edilmiştir. Şempanze, dinazor, kilit, küçük anahtar ve el bombası metaforlarının her biri iki kez; iğne, yeşil araba, çakmak, çoklu ve spor anahtar, bayrak, telsiz ve sarı taş gibi metaforlar ise sadece bir kez seçilmiştir. Araştırma verilerine göre, denekler öğretmenlerini samimi, barışçıl, sevecen ve kendilerine yakın bulmaktadırlar. Bunun yanı sıra içten içe disiplinden, fazla ilgilerinden ve eğitime karşı hassasiyetlerinden dolayı şikâyetçilerdirler. Bu, öğretmenlerin bir yandan iyi bir eğitim vermek için çaba gösterirken, diğer yandan zaman zaman kırıncı ve bunaltıcı davranışlar sergilemekte oldukları şeklinde yorumlanabilir. Seçilmemiş nesnelere bakıldığında, öğretmenlerin yalnızca umut verici olarak değil, aynı zamanda uygulayıcı ve yönlendirici olarak algılandıkları görülmektedir (top, civata, kırmızı ve sarı zar, tır, kırmızı, sarı, mavi, siyah ve turuncu araba, nallı ve tekli anahtar).

Erkek öğrencilerin veliler için seçmiş oldukları metaforlara bakıldığında, en çok (üçer kez tarafından) seçilmiş olanların; şempanze, iğne, çakmak, silahlı asker, yeşil taş veya sarı taş metaforlarının olduğu görülür. Her biri ikişer kez seçilen metaforlar; lego adam, ampul, yeşil araba, civata, naldır. En az seçilmiş metaforlar ise dinazor, makas, tır, mavi araba, kilit, çoklu, spor, tekli ve küçük anahtardır. Kırmızı top, sarı zar, kırmızı, sarı, siyah ve turuncu araba, bayrak, telsiz ve el bombası hiçbir öğrenci tarafından seçilmemiştir. Metafor değerlendirmesinde velilerin, öğrenciler tarafından onlara rahatlık sunan ve onların huzurlu olmalarını isteyen kişiler olarak algılandıkları görülmektedir. Veliler, genel olarak neşeli ve sıkıntılardan uzak durmayı tercih eden, problemlere çözüm üretebilen, daha iyi ve sağlıklı bir yaşam için mücadeleciler, fikirlerini ve isteklerini yerine getirmek için zaman zaman sert olabilen, kesin ve kararlı kişiler olarak algılanmaktadır. Seçilmemiş nesnelere sonucunda ise velilerin hırslı, öfkeli ve geçimsiz algılanmadıkları (zarlar, arabalar, vb.) bilakis güven duyulan ve yakın hissedilen kişiler olarak görüldükleri söylenebilir (seçilmeyen: telsiz, el bombası).

3.2. Kız Öğrencilerin Seçmiş Oldukları Metaforlar

Okulu simgeleyen renkli kalemler, sarı taşı ve siyah düğme metaforlarının her biri dörder kez, sarı ve kırmızı anahtarlık, beyaz düğme ve siyah yumak üçer kez, beyaz taş ve mavi ip ikişer kez seçilmiştir. Seçimleri değerlendirildiğinde okulu çok değerli, ışık gibi aydınlatan, temiz ve şeffaf bir yapı olarak algılandıkları görülür. Öğrenciler için okul bazen sıkıcı görülse de, aynı zamanda öğretici yanı ve büyüklüğü ile dikkat çekicidir.

Yeşil taş, yeşil ip, şirin nesne, törpü, siyah toka ve kırmızı ip gibi nesnelere ise tercih edilmemiştir. Deneklerin okula yönelik düşüncelerinde, okulun zor, sıkıcı ve zorlayıcı olmadığı (seçilmeyen nesnelere: törpü, siyah

toka, vb.); fakat çokta rahat ve esnek bir yapıya sahip olmadığı algısı hakimdir (seçilmeyen nesnelere: yeşil ip, yeşil taş, vb.).

Kız öğrencilerin öğretmenleri simgeleyen metafor seçimlerine bakıldığında, renkli kalemlerin ve beyaz taşın en fazla tercih edilen nesnelere olduğu görülmüştür (f:5). İkinci sırada (f:4) yüzük ve sarı anahtarlık gelmektedir. Takiben kelebek (f:3); anahtar, mavi düğme, beyaz düğme, yeşil, kırmızı ve mavi ip (f:2) nesnelere seçilmiştir. En az seçilen metaforların; siyah, sarı ve yeşil taş, şirin nesne, siyah düğme ve beyaz ip; hiç tercih edilmeyenlerin ise, törpü, siyah toka, kırmızı anahtarlık, kırmızı düğme, mavi taş ve siyah yumak olduğu görülür. Metaforlara yönelik açıklamalara bakıldığında, öğretmenlerinin saflığı, ferahlığı, canlılığı ve sevecenliği konusunda hemfikir olan denekler, onları pozitif ve samimi olarak değerlendirmektedirler. Bu yakınlık ve güzel ilgi sayesinde denekler öğretmenlere daha çok değer vermekte, buda başarı ve motivasyonlarını artırmaktadır. Öğretmenler için kullanılmayan nesnelere, onların yüksek egoya sahip, bencil (kırmızı düğme, kırmızı anahtarlık), sert ya da dominant olarak algılanmadıklarını göstermektedir (siyah toka, siyah yumak, törpü).

Yüzük, kız öğrencilerin velileri simgelemede en çok kullanılan nesne olmuştur (f:7). Onu renkli kalemler (f:5) ve mavi taş (f:4) takip etmektedir. Üçer kez seçilen şirin nesne, törpü ve kırmızı ip gibi metaforları ikiye öğrenci tarafından seçilen siyah toka, kırmızı anahtar, kırmızı düğme, siyah taş, yeşil ip, beyaz ve mavi ip metaforları takip etmektedir. Sol anahtarını, siyah, beyaz ve mavi düğmeyi, beyaz ve sarı taşı birer kez tercih edilmiştir. Seçilmeyen nesnelere ise sarı anahtarlık, yeşil taş ve siyah düğme metaforları yalnızca bir kez seçilmiştir. Seçilen nesnelere, kız öğrencilerin, velilere özel bir değer verdikleri ve önemstedikleri, sevdikleri, velilerde huzur bulduklarını göstermektedir. Denekler ile empati kurabilen velilerin, kimi zaman çok müdahaleci, hırslı, öfkeli ve başarılı olmasını istedikleri, bunun için çocukları zaman zaman bunaltmış oldukları şeklinde yorumlanabilir. Seçilmemiş nesnelere, velilerin pek yeni fikir sunmadıkları, yaratıcı (sarı anahtar) ve otoriter olmadıkları (siyah düğme) anlaşılmaktadır.

3.3. Erkek Öğretmenlerin Seçmiş Oldukları Metaforlar

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul için tır nesnesini seçmişlerdir (f:4). Takiben üç kez ampul, iki kez çoklu anahtar ve birer kez çakmak, tekli ve küçük anahtar nesnelere seçilmiştir. Küçük şempanze, iğne, lego adam, dinazor, top, civata, makas, kırmızı zar, sarı zar, kırmızı, yeşil, sarı, mavi, siyah ve turuncu arabalar, nallı ve spor anahtar, kilit, bayrak, silahlı asker, el bombası, yeşil ve sarı taş nesnelere ise hiç seçilmemiştir. Seçtikleri metaforlar, öğretmenlerin okulu, her yükü barındırabilen, insanları yetiştiren ve gelişmelerine fayda sağlayan, zihinleri dinç tutan, yeni fikirlerin üretilmesini sağlayan büyük bir kurum olarak gördüklerini ortaya

çıkılmaktadır. Deneklerin seçmemiş oldukları nesnelere seçmiş oldukları nesnelere yorumunu doğrular niteliktedir (makas, el bombası, asker, kilit vb.).

Erkek öğretmenlerin meslektaşları için seçmiş oldukları nesnelere bakıldığında, seçilen nesnelere frekanslarının birbirinden çok uzak olmadıkları görülür: üç denek tarafından çoklu anahtar, ikişer denek tarafından ampul ve dinazor nesnesi seçilirken; küçük şempanze, lego adam, kırmızı araba, sarı araba, tekli anahtar, bayrak, silahlı asker ve yeşil taş yalnızca birer kez kullanılmıştır. Seçilen metaforlar öğretmenlerin meslektaşlarını her türlü kapıyı açan, her durum için fikir üretebilen, yenilikçi, açık görüşlü ve başarılı kişiler olarak algıladıkları görülmektedir. Öğretmenler aynı zamanda disiplin sağlamak için bazen kontrolden çıkabilen, aynı zamanda işlerinde mükemmeliyetçi, hırslı, azimli ve cesur bireyler olarak görülür. Seçilmemiş nesnelere bakıldığında, öğretmenlerin öğrencilere karşı açık ve anlayışlı görüldükleri söylenebilir (kilit, iğne, çakmak, vb.).

Küçük şempanze ve kilit erkek öğretmenlerin öğrenciye yönelik mecazlamada en çok kullanılan nesnelere olmuştur (f:3). Ampul ve sarı taş ikişer; lego adam, dinazor, top, civata, küçük anahtar ve bayrak deneklerce kullanılan diğer nesnelere (f:1). Tır, çoklu anahtar, telsiz, çakmak, tekli anahtar, iğne, makas, kırmızı zar, sarı zar, kırmızı, yeşil, sarı, mavi, siyah ve turuncu arabalar, nallı ve spor anahtarlar, silahlı asker, el bombası ve yeşil taş hiçbir denek tarafından seçilmemiş mecazlardır. Deneklerin açıklamalarına bakıldığında, öğrencileri bir yandan şirin ve sevecen diğer yandan hareketli ve hayalperest olarak görmektedirler. Eğlenceyi seven, oyun ve esneklikleriyle ön plana çıkan öğrencilerin içlerinde daha keşfedilmemiş birçok özellik taşıdığına inanılmaktadır. Öğrencilerin kendilerini keşfetme aşamasında oldukları, ilgi ve destek beklemekte oldukları çıkan diğer sonuçlar arasındadır. Öğrencilerin eğitiminde sıkıntı yaşamayan öğretmenler (makas, iğne, vb.) iletişim ile ulaşamayacakları (anahtar, vb.) kişilerle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Velileri simgelemek üzere öğretmenler tarafından iğne üç kez, lego adam iki kez, dinazor, sarı zar, kırmızı araba, siyah ve turuncu araba, tekli anahtar, bayrak, el bombası ve yeşil taş nesnelere birer kez seçilmiştir. Tır, ampul, çoklu anahtar, telsiz, çakmak, küçük anahtar, küçük şempanze, dinazor, top, civata, makas, kırmızı zar, yeşil, sarı, mavi ve turuncu arabalar, nallı ve spor anahtarlar, kilit, silahlı asker ve sarı taş ise seçilmeyen nesnelere. Deneklerin, veliler için seçmiş oldukları nesnelere, onların sivri dilli, zaman zaman inatçı, bildiklerini okuyan hatta fazlasıyla müdahaleci bireyler olarak algılandıklarını göstermektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin seçmedikleri nesnelere öğretmenlerin veliler ile olan iletişimde sorun yaşadıkları (telsiz, anahtar, vb.) şeklinde yorumlanabilir.

3.4. Kadın Öğretmenlerin Seçmiş Oldukları Metaforlar

Kadın öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul için renkli kalem (f:9) ve sarı anahtarlık (f:8) seçmiş ve okulun yeniliklerle dolu, üretken, vizyonu geniş ve başarılı kişiler yetiştirmeyi hedefleyen, sürekli gelişim içinde olan bir kurum olarak algıladıklarını açıklamışlardır. Seçilen diğer nesnelere kırmızı anahtarlık (f:5); siyah düğme (f:3); şirin nesne, beyaz ip (f:2); kelebek, yüzük, siyah toka, siyah taş, siyah yumak, mavi taş (f:1) - okulun karmaşık, büyük sıkıntılar barındıran ama daha çok değerli, sevilen, ilgi çekici ve hatta huzur verici bir kurum olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu kurum içerisindeki problem ve sıkıntıları dışarı yansıtmamalıdır. Okul için seçilmemiş nesnelere (yeşil ip, vb.) okulun resmi ve disiplinli bir yer olarak algılandığını göstermektedir.

Deneklerin açık ara büyük çoğunluğu meslektaşlarını simgeleyen nesne olarak renkli kalemleri (f:10) seçmiştir. Takiben sol anahtarı dört kez; kelebek, yüzük, siyah yumak ve yeşil taş üç kez; şirin nesne iki kez; kalan siyah, beyaz düğme, mavi taş, siyah toka, sarı ve kırmızı anahtarlık, beyaz, siyah ve sarı taş, mavi düğme ve mavi ip bir kez seçilmiştir. Seçilen nesne ve açıklamalara dayalı olarak, denekler tarafından öğretmenler, çevresindeki herkese empati yeteneği ile yardımcı, yol gösterici, olabilen, iletişim gücü kuvvetli, samimi, lider özellikli ve barışçıl nitelikte kişilerdir. Aynı zamanda öğretmenler rahat ve esnek ortamlar yaratabilen kişiler olarak görülmektedir. Öğretmenlerin, bazı sıkıntılar yaşasalar da kendilerinin bu sıkıntıları büyütmemeleri gerektiğinin bilincinde oldukları kabul edilmektedir.

Öğrenciyi simgeleyen nesne arasında renkli kalemler ve şirin nesne en yüksek frekansa sahip metaforlardır (f:9) kullanmıştır. Bu metaforları kelebek (f:5); sarı taş (f:3); sol anahtarını ve törpü (f:2) takip etmektedir. Yüzük, sarı ve kırmızı anahtarlık, mavi düğme, beyaz taş, kırmızı ve mavi ip metaforları ise sadece bir kez kullanılmıştır. Seçilen metaforlar, deneklere göre öğrencilerin farklı kişilikler ve davranışlar sergileseler de rahat, esnek, sevecen ve samimi görüldüklerini göstermektedir. Hiç seçilmemiş nesnelere bakıldığında (siyah, beyaz, kırmızı düğme, siyah, mavi ve yeşil taş, yeşil ve beyaz ip, siyah toka ve siyah yumak gibi) kadın öğretmenlerin öğrencilere yönelik olumsuzluk, zorluk ve sıkıntıya sahip olmadıkları görülmektedir.

Yüzük ve siyah yumak öğretmen deneklerin büyük çoğunluğu tarafından velileri sembolize etmek amacıyla kullanılmıştır (f:5). İkişer kez seçilen metaforlar törpü, kırmızı anahtarlık, siyah düğme, ve birer kez tercih edilen renkli kalemler, sol anahtarı, kelebek, siyah toka, sarı anahtar, kırmızı düğme, siyah, sarı ve yeşil taş, yeşil, kırmızı ve beyaz ip gibi nesnelere olmuştur. Metafor analizine göre, denekler velileri değerli, narın ve kırılabilir olarak algılamaktadırlar. Aynı zamanda velilerin bir o kadar da zor olduğunu düşünmektedirler. Velilerin mükemmel ve belirleyici olma istekleri ve bazen incitici üslupları, öğretmenlere çok fazla müdahale edici davranışları nesne seçimlerinde vurgulanmıştır. Deneklerin seçmemiş

oldukları nesnelere, velilerin samimi olmadıkları, öğrenciyeye ve öğretmene destek çıkmadıkları gibi değerlendirmeleri mümkün kılmaktadır (beyaz ve mavi düğme, şirin nesne, mavi taş ve mavi ip).

Metafor Pozisyonlandırma

Deneklerin seçmiş oldukları nesnelere konumlandırmalarına yönelik değerlendirmeler 5 kategori altında yapılmaktadır. Bunlar; kare (\square/\diamond), düz/paralel ($|/\equiv$), daire (\circ), ucu yukarıya bakan üçgen (\blacktriangle), ucu aşağıya bakan üçgendir (\blacktriangledown). Bu beş kategoriye göre aşağıdaki tabloda Frekanslar ve yüzdeler verilmiştir.

3.5. Öğrencilerin Metafor Pozisyonlandırmaları

Nesneleri yerleştirme/pozisyonlandırmaları ardından elde edilen bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu sonuçta pozisyonlandırmalar 5 kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; kare (\square/\diamond), düz/paralel ($|/\equiv$), daire (\circ), ucu yukarıya bakan üçgen (\blacktriangle), ucu aşağıya bakan üçgendir (\blacktriangledown). Bu beş kategoriye göre aşağıdaki tablolarda frekans ve yüzdeler verilmiştir.

Pozisyon Grupları	Öğrenciler	
	f	%
Daire (\circ)	14	35
Düz/Paralel ($ /\equiv$)	13	33
Ucu yukarıya bakan Üçgen (\blacktriangle)	7	18
Ucu aşağıya bakan Üçgen (\blacktriangledown)	4	10
Kare (\square/\diamond)	2	5

Tablo 1. Kategorilere Ayrılan Pozisyonlandırmalar

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 35’i daire, % 33’ü düz/paralel, % 18’i ucu yukarıya bakan üçgen, % 10’u ise ucu aşağıya bakan üçgen ve % 5’i kare olarak yerleştirmişlerdir.

Denekler yerleştirdikleri nesnelere pozisyonlarını açıklarken “..... ve birbirlerine (daha) yakın/uzak oldukları için şekilde konumlandırıdım” şeklinde açıklamışlardır. Düz veya paralel konumlandırmalar ilişkide hiyerarşiyi, ucu yukarıya bakan üçgende uçta bulunan kişi yönlendirici kişiyi göstermektedir. Ucu aşağıya bakan üçgen konumlandırmasında; aşağıda kalan kişinin gözlemci ama fazla müdahale edici olmayan, destekleyen, teşvik edici kişi olduğu belirtilmiştir. Kare şeklindeki konumlandırmalarda herkesin birbirleriyle iletişim halinde olduğu algısı görülür.

Öğrencilerin tarafından herkesin iç içe yerleştirilmesi kendilerini güvende hissetmelerinin yansıması olarak değerlendirilebilir. Okul,

öğretmen, öğrenci ve veli arasında dağınık, iç içe geçen bir iletişimin varlığından bahsedilebilir.

Tablo 2’de kız ve erkek öğrencilerin konumlandırmalarının açıklamaları gösterilmektedir. Buna göre öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 33), okul öğretmen ve öğrenci arasında aynı zamanda öğrenci ve veli arasında yakın iletişimin varlığını kabul etmektedir. İdeal olarak görülen öğretmen, öğrenci, veli ve okul arasında etkin iletişimin varlığını yalnızca öğrencilerin % 20’si vurgulamıştır. Öğrencilerin % 25 veli ile arasında % 15 iletişimsizlik olduğunu kabul etmektedir. Genel olarak okulun ikili veya üçlü ilişkilere (veli-öğretmen, öğretmen-öğrenci, öğrenci-veli, öğretmen-öğrenci) pek dahil edilmediği görülmektedir.

Açıklamalar (değerlendirme)	f	%
Okul, öğretmen ve öğrenci arasındaki yakın iletişim	13	33
Öğrencilerin veliler arasındaki yakın iletişim	13	33
Öğrenciler ve veliler arasındaki iletişimsizlik	10	25
Okul, öğretmen, öğrenci ve velilerin bir arada, iletişim halinde olmaları	8	20
Öğrenciler ve öğretmenler arasındaki iletişimsizlik	7	18
Öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki yakın iletişim	6	15
Öğretmen ve öğrenci arasındaki yakın iletişim	5	13
Velinin öğretmenler arasındaki yakın iletişimi	5	13

Tablo 2. Öğrencilerin Metafor Pozisyonlamaları

3.6. Öğretmenlerin Metafor Pozisyonlamaları

Tablo 3’e göre öğretmenlerin % 68’lik büyük çoğunluğu, okul, öğretmen, öğrenci ve velileri yakın iletişim içerisinde görmektedir. Öğretmenlerin yakın iletişim içerisinde gördüğü ikili ilişki öğretmen ve öğrenci arasında görülmektedir (% 25). Diğer yandan öğretmen ve veli arasındaki iletişimsizliğe dikkat çeken %25’lik oran ve oldukça dikkat çekicidir. Öğretmen ve veli arasında yakın iletişim olduğunu belirten öğretmenlerin oranı ise yalnızca % 5’tir. Öğretmenlerin sadece % 5’i öğrenci eğitimi için olmazsa olmaz görülen veli, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin var olduğu görüşüne sahip. Bir bütün olarak değerlendirmek gerekirse okulun öğrenci, öğretmen ve veli arasında bağlayıcı bir unsur ve etkili bir iletişime katkı sağladığı düşünülebilir.

Açıklamalar (değerlendirme)	f	%
Okul, öğretmen, öğrenci ve velilerin bir arada, iletişim halinde olmaları	27	68
Öğrenciler ve veliler arasındaki iletişimsizlik	14	35

Öğretmen ve öğrenci arasındaki yakın iletişim	10	25
Öğretmenler ve veliler arasındaki iletişimsizlik	10	25
Okul, öğretmen ve öğrenci arasındaki yakın iletişim	5	13
Öğrenciler ve veliler arasındaki yakın iletişim	5	13
Öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki yakın iletişim	2	5
Öğretmenler ve veliler arasındaki yakın iletişim	2	5
Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimsizlik	1	3

Tablo 3. Öğretmenlerin Metafor Pozisyonlamaları

Sonuç

Eğitim siteminde iletişimin önemli bir tarafını oluşturan eğitimcilerin iyi bir iletişimci olabilmeleri için iletişim sürecini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Bu çerçevede öğretme öğrenme sürecinde de bir eğitimcinin bir konuyu etkili bir şekilde öğretebilmesi için öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurması, ayrıca öğrenciler arasında da sağlıklı iletişim kurulmasına rehberlik etmesi gerekir. Bu açıdan bakıldığında öğretimin etkili olabilmesi, iletişim süreçlerinin iyi işletilmesine bağlıdır. Bu da iletişimin, iletişim becerilerinin ve iletişim örüntülerinin iyi anlaşılmasını gerektirmektedir.

Değerlendirmenin ardından görülen şudur ki, öğretmenler ekip halinde, yani okul, öğretmen, veli ve öğrencinin hep birlikte yakın iletişimde olumlu çalışmalar yapmasını istemektedir. Fakat analizde görüldüğü gibi velilerin öğrencilerle yakından ilgilenmemeleri ve ayrıca öğretmenlerle yeterince iletişime geçmemeleri bunu engellemektedir. Deneklere göre öğretmen ve öğrenci arasındaki yakınlık oldukça iyidir. İletişimde ve ilişkilerinde öğrencilerle sıkıntı yaşamamaları mesleki hayatlarında önemli bir rol almaktadır. Velilerle olan ilişkilerindeki zayıflığın giderilmesi için farklı yaklaşımlar kullanılmalıdır. Öğretmenlerden beklenenler ve onlara yüklenen sorumlukların yerine öğrencinin eğitimi, başarısı ve gelişimi için, okul, öğretmen ve veli bir araya gelerek sıkı bir çalışma içerisinde olmalıdır. Çünkü eğitim tek yönlü bir süreç değildir.

Deneklere uygulanan metafor çalışmasının ardından oluşturulan analizin sonuçlarına göre öğretmenlerin diğer öğretmenler ve veliler ile olan iletişim becerilerinde yakın ve anlamlı ilişki görülmektedir. Öğretmenler zaman zaman diğer öğretmenlerle aynı fikirde olmasalar dahi öğrenci ve veliler ile ekip çalışmasını arzulamaktadırlar. Diğer yandan öğretmenlerin öğrenciler ile ilişkilerinde başarılı ve samimi oldukları görülmektedir. Fakat öğretmenlerin veliler ile olan ilişkilerinde yetersizliği dikkat çekicidir. Öğrencilere göre, öğrencilerin velileriyle olan iletişimleri öğretmenleriyle olan iletişimlerine kıyasla daha olumludur.

Öğrencilerin başarılı bir eğitim hayatı için hem öğretmeni hem de velisi ile yakın iletişim halinde olmaları gereklidir. Aynı zamanda veli ve öğretmen ilişkisinin iyi olması gerekmektedir. Araştırma verileri öğretmen-öğrenci iletişimde bazı sıkıntıları göstermektedir. Öğretmenler öğrencilerle olan iletişimlerini yeterli görseler de öğrencilerin gözünde bu iletişim yetersizdir. Buradan şu sonuca varılabilir: Öğrencilere göre ekip olarak çalışan okul, öğretmen ve öğrenci olmalıyken öğretmenlere göre hedefledikleri başarıya ulaşmak için bu ekibe veli de dâhil olmalıdır.

Sonuç olarak araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak iletişim becerilerinin artması ve güçlenmesi için aşağıdaki önerileri sunulabilir:

* Her dönem başında ve sonunda okulda sunulacak olan “Öğretmen-Öğrenci-Veli Motivasyon Birlik Beraberlik Çalışma Seminerleri” uygulanabilir. Bu seminerin içeriği ekip çalışmasını baz alarak kısa drama oyunları (skeç) sunumları, yaratıcı drama uygulamaları, eğitici oyunlar, rehber, sınıf ve branş öğretilerinin; veli ve öğrencilerin katılımını sağladıkları sanatsal etkinliklerde bulunmaları sağlanabilir.

* Dilek kutusu: Her sınıfta bir dilek kutusu bulundurulabilir. Öğretmen, öğrenci ve veliler hazırlanmış dilek kutularına paylaşmak istedikleri fikirleri isim belirtmeden yazarak kutuya atabilirler. Bu fikir ve şikayetler belirli aralıklarla tarafların tümünün katıldığı toplantılarda gündem haline getirilebilir.

* Veli, öğretmen ve öğrencilerin birlikte katılım gösterdiği aktiviteler yapılabilir veya sayısı artırılabilir.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

- ARSLAN, Metin ve BAYRAKÇI, Mustafa (2006). “Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi”. *Milli Eğitim*, 35 (171), 100-108.
- AYDIN, Fatih ve ÜNALDI, Eser (2010). “Coğrafya Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi”. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2 (2), 600-622.
- BALCI, Ali (2008). *Örgüt Mecazları*, Ankara: Ekinoks Yayınları.
- BEN-PERETZ, Miriam ve diğerleri (2003). “How Teachers in Different Educational Context View Their Roles”. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277-290.
- BOTHA, Elaine (2009). “Why Metaphor Matters in Education”. *South African of Education*, 29, 431-444.
- BREDESON, Paul (1988). “Perspectives on Schools: Metaphors and Management in Education”. *The Journal of Educational Administration*, 26 (3), 293-309.
- CERİT, Yusuf (2008). “Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Müdür Kavramı ile İlgili Metaforlara İlişkin Görüşleri”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- CÜCELOĞLU, Doğan (1999). *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

- ÇAPAN ERARSLAN, Bahtiyar (2010). "Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (12), 140-154.
- ÇELİKTEN, Mustafa (2006). "Kültür ve Öğretmen Metaforları". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(21), 269-283.
- DE GUERRERO, Maria C. M. & VİLLAMİL, Olga S., (2002). "Metaphorical Conceptualizations of ELS Teaching and Learning". *Language Teaching Research*, 6 (2), 95-120.
- DEMİRAY, Uğur (2008). *Etkili İletişim*, Ankara: Pegem Akademi.
- DOS, İzzet (2010). "Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metafor Algıları". *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (3), 607-629.
- EKİCİ, Gülay ve diğerleri (2017). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Kavramına İlişkin Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması". *International Congress of Eurasian Social Sciences*, Mersin Üniversitesi, 295-296.
- ERGİN, Akif (2008). *Eğitimde Etkili İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- FORCEVILLE, Charles (2002). "The Identification of Target and Source in Pictorial Metaphors". *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- GİRMEN, Pınar (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma Ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- HOGLER, Raymond ve diğerleri (2008). "Meaning in Organizational Communication: Why Metaphor is the Cake, Not the Icing", *Management Communication Quarterly*, 21 (3), 393-412.
- INBAR, Dan E. (1996). "The Free Educational Prison: Metaphors and Images". *Educational Research*, 38 (1), 77-92.
- JACOBS, Claus & HERACLEOUS, Loizos. Th. (2006). "Constructing Shared Understanding: The Role of Embodied Metaphors in Organization Development". *Journal of Applied Behavioral Science*, 207-226.
- KALYONCU, Raif (2013). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanat Eğitimi Dersi Kavramına İlişkin Metaforları". *NWSA Education Sciences E- Journal of New World Sciences Academy*, vol.8, no.1C, 90-102.
- KAYA, Hüseyin (2011). "The Analysis of Secondary Education Students Perceptions Towards The World Concept". *World Applied Sciences Journal*, 12 (2), 190-196.
- KENDALL, Julie E. & KENDALL, Kenneth E. (1993). "Kendall Metaphors and Methodologies: Living Beyond the Systems Machine". *MIS Quarterly*, 17 (2), 149-171.
- KIRMIZI, Fatma S. ve ÇELİK, Diren (2015). "İlkokul Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Öğrenme Sürecine İlişkin Metafor Algıları". *Electronic Turkish Studies*, 10 (10), 793-816.
- KOÇ, Seda E. (2014). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleği Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:15, Sayı: 1, 47-72.
- LİNDEMANN, Holger (2015). *Die große Metaphern-Schatzkiste: Systemisch arbeiten mit Sprachbildern*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

- MORGAN, Gareth (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. İstanbul: MESS Yayınları.
- NALÇACI, Ahmet ve BEKTAŞ, Fatih (2012). "Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13 (1), 239-258.
- NÜNNİNG, Ansgar & ZIEROLD, Martin (2008). *Kommunikationskompetenzen. Erfolgreich kommunizieren in Studium und Berufsleben*. Stuttgart: Klett.
- OCAK, Gürbüz ve GÜNDÜZ, Meryem (2006): "Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforların Karşılaştırılması". *Afyon Kocatepe Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 293-310.
- OĞUZ, Ayatunga (2009). "Öğretmen Adaylarına Göre Orta Öğretim Öğretmenlerini Temsil Eden Metaforlar". *Milli Eğitim Dergisi*, (182), 36-56.
- ÖZTÜRK, Çağrı (2007). "Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adayları Coğrafya Kavramına Yönelik Metafor Durumları". *Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 55-69.
- SABAN, Ahmet (2004). "Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 135-155.
- SABAN, Ahmet (2008). "İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler". *İlköğretim Online*, 7 (2): 421-455.
- SABAN, Ahmet (2009). "Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Olduğu Zihinsel İmgeler". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2): 281-326.
- SABAN, Ahmet ve diğerleri (2006). "Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 461-522.
- SEVİM, Oğuzhan ve diğerleri (2012). "Öğretmen Adayların Türkçeyle İlgili Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi: Atatürk Üniversitesi Örneği". *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1 (1), 38-47.
- SEZGİN, Ferudun ve diğerleri (2017). "Öğretmenlerin Öğrenciye Yönelik Metaforlarının Belirlenmesine İlişkin Nitel Bir Araştırma". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (3), 600-611.
- SHAW, Donita ve diğerleri (2008). "Preservice Teachers' Metaphors of Teaching in Relation to Literacy Beliefs". *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 14 (1), 35-50.
- ŞEYİHOĞLU, Aysegül ve GENÇER, Gülşah (2011). "Hayat Bilgisi Öğretiminde Metafor Tekniğinin Kullanımı". *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8 (3), 83-100.
- ŞİRİN, Erkan Faruk ve diğerleri (2012). "Rafting Katılımcılarının Rafting Kavramına İlişkin Metaforik Algıları". *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 207-215.
- TÖREMEN, Fatih ve DÖŞ, İzzet. (2009). "İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (4): 1973-2012.
- ŞAHİN KALYON, Demet ve TÜZEL Emel (2017). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Yöneticilerine İlişkin Metaforları". *Turkish Studies*, 12 (33), 501-522.

- UÇUŞ, Şükran (2016). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının ve Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Özel Eğitime İlişkin Metaforik Algularının İncelenmesi". *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 360-388.
- YALÇIN, Mikail ve ERGİNER, Aysun (2012). "İlköğretim Okullarında Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algular". *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*. 1 (2), 229-256.
- YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, Atilla ve diğerleri (2011). "Öğretmen Kavramına İlişkin Öğretmen, Yönetici ve Müfettiş Algularının Analizi". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 92-109.
- YILMAZ, Ferat ve diğerleri (2013). "Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Alguları: Bir Metaforik Çalışma". *Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 151-164.

Sözlü Kaynaklar

KK-1: Ragıp Bayraktar, Samsun, 2015, Psikolog (Görüşme: 06.06.2015)